

Fritillaria meleagris L.

Obična kockavica, prava kockavica, močvarni tulipan, kukovača

Red: *Liliales*

Porodica: *Liliaceae*

Foto DZZP (R. Topić)

Opis svojte

Kockavica je 12 (15–) – 30 cm visoka zeljasta trajnica koja se razvija iz okrugle lukovice. Gola stabljika nosi (3–) 4 – 6 (–8) izmjeničnih, linealnih, zelenih do modrikastozelenih listova. Listovi su dugački 6 – 13 cm, a široki 0,5 – 1,2 cm i na vrhu šiljasti. Na vrhu stabljike razvija se najčešće jedan, vrlo rijetko dva ili više visećih cvjetova, široko zvonolikog oblika. Ocvijeće se sastoji od 6 listova, 3 – 4,5 cm dugačkih, poredanih u dva ciklusa po tri lista (tri unutarnja i tri vanjska lista). Tri vanjska lista ocvijeća su nešto uža i šiljastija od triju unutarnjih. Listovi ocvijeća obojeni su purpurnosmeđe sa svjetlijim, purpurnim, ružičastim ili bijelim mrljama, tvoreći uzorak šahovnice. Ponekad se pojavljuju i jedinke s potpuno bijelo obojenim cvjetovima. Zeleno obojeni, linearni, 7 – 10 mm dugi nektariji nalaze se pri bazi ocvijeća, s njegove unutarnje strane. Prašnika je šest. Plodnica tučka građena je od tri plodna lista, produžuje se u bradavičavi vrat dug 13 – 16 mm, a završava njuškom rascjepanom na tri dijela. Plod je tobolac koji se na tri strane otvara uzdužno i otpušta brojne sjemenke. Biljka je otrovna.

Cvatnja

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Stanište

Nastanjuje vlažne livade, riječne doline te svijetle, otvorene i vlažne šikare i šume.

Pojavljivanje u Hrvatskoj

Pojavljuje se na prostorima srednje, sjeveroistočne i istočne Hrvatske, a poznato je i nekoliko izoliranih nalazišta s Velebita.

Ugroženost i uzroci ugroženosti

Ugrožena je prvenstveno djelovanjem čovjeka: uništavanje staništa zbog urbanizacije, melioracija područja, promjena vodnoga režima, sakupljanje zbog ukrasnih cvjetova.

Status

Hrvatska: osjetljiva (VU), strogo zaštićena biljka (NN: 7; 16. 1. 2006.)

Slične svojte i kako spriječiti zamjenu

Iako u flori Hrvatske dolazi nekoliko svojta iz ovoga roda, obična kockavica je biljka karakterističnog izgleda koja raste na specifičnom staništu te je zamjena s nekom drugom svojtom malo vjerojatna.

AUTOR: DZZP (V. POSAVEC VUKELIĆ) (2007.)